

Oslo kommune
Renovasjonsetaten

Kildesortering av
husholdningsavfall i Oslo

*Sammen gjør vi
Oslos viktigste jobb!*

PRODUSER MINDRE AVFALL!

De store avfallsmengdene er et av tidens miljøproblemer, og det er en stor utfordring for oss alle å redusere dem.

Dette kan du gjøre for å bidra:

- Prøv å unngå unødvendige engangsprodukter som raskt blir søppel, som f.eks. engangsgrill, papptallerkener og plastkrus.
- Reparer ting i stedet for å kjøpe nytt.
- Når du skal anskaffe nye ting:
 - Kjøp god kvalitet og varer som lar seg reparere.
 - Vurder om du kan kjøpe varen brukt.
- Emballasje havner som regel rett i søpla. Prøv å kjøpe produkter med minst mulig emballasje rundt.
- Si nei til unødvendig reklame. Klistremerker fåes i dag hos bl.a. Posten og Grønn Hverdag.
- Reserver deg mot adressert reklame gjennom Reservasjonsregisteret, telefon 75 00 75 03. Her kan du også reservere deg mot telefonsalg.
- Del gjerne ting du bruker sjelden med naboer eller andre.
- Stol på din egen smak. Den forandrer seg neppe like fort som motene.
- Når du skal kvitte deg med noe:
 - Vurder om andre kan bruke det - lever brukbare/reparerbare ting til venner, loppemarked, bruktsalg eller annen ombruksvirksomhet (f.eks. i egen container på Renovasjonsetatens gjenbruksstasjoner).
- Komposter hageavfall i egen hage og matavfall i isolert kompostbeholder.
- Gjennomfør avfallsreduserende tiltak på jobben. La ikke kildesortering og gjenvinning bli en sovepute til fordel for det viktigste, nemlig avfallsreduksjon.

HUSK:

Det du kaster i avfallsbeholderen kan være nyttig for andre. Klær, aviser, melkekartonger, plast, glass og hermetikk er ting som i dag kan nyttiggjøres.

Hensikten med å kildesortere er å skille avfall som kan brukes, fra avfall som ikke kan brukes. Og sist men ikke minst ønsker vi å få tak i avfall som kan skade miljøet.

RENOVASJONSGBYR

Renovasjonsgebyret bestemmes av størrelsen på beholderen for restavfall (blandet avfall). Papirbeholderen, bruk av beholdere for glass/metall emballasje og tekstiler, miljøstasjoner for farlig avfall og gjenbruksstasjoner er inkludert i renovasjonsgebyret for husholdningene. Gjennomsnittsgebyret i Oslo er et av de laveste i Norge.

Det betyr at det er penger spart dersom man produserer lite avfall og er flink til å kildesortere, slik at man kan klare seg med en mindre avfallsbeholder. Den minste beholderen er på 140 liter, og alle beholderstørrelser kan deles med en eller flere naboer. Nærmere informasjon får du hos Renovasjonsetaten.

Hvis du av og til har mer avfall enn det er plass til i restavfallsbeholderen, kan du kjøpe bonger på en del bensinstasjoner, se www.ren.oslo.kommune.no eller ring 23 48 36 00. Bongen klistres på en vanlig søppelsekk, som plasseres ved siden av avfallsbeholderen.

ØNSKER DU FLERE TIPS?

Ring eller besøk Grønn Hverdag
Telefon: 23 10 95 45 eller se

www.gronnhverdag.no

GLASS/METALLEMBALLASJE

Glass eller metall? - Ja takk, begge deler! Oslo var den første kommunen i Norge som startet med kildesortering av glass i 1988. Oslo-folk er blant de beste i landet til å sortere ut glass og legge det i glassigloer som er utplassert på 400 steder i byen. Det innsamlede glasset leveres til Norsk GlassGjenvinning i Onsøy for gjenvinning til nytt glass og andre produkter. Alt restavfall etter kildesortering fra husstandene i Oslo går til energigjenvinning ved Renovasjonsetatens avfallsenergiwerk på Brobekk og Klemetsrud, der det produseres fjernvarme og strøm. Siden glass gir et negativt bidrag ved energiproduksjonen, er det en fordel også for energigjenvinningen at det sorteres ut. Metall er heller ikke noe å fyre med. Metall blir i dag sortert ut fra slagg etter forbrenning, men er da vektmessig redusert til halvparten uten å ha gitt noe energibidrag. Publikum

oppfordres derfor til å levere metallemballasje i glassigloene sammen med glass. Dette blir senere sortert ut ved anlegget i Onsøy. Renovasjonsetaten fortsetter å sortere ut metall etter forbrenning, men det som leveres via glassigloene gir en høyere grad av materialutnyttelse.

Legg metallemballasjen i glassigloer merket med "Glass eller metall? Ja takk, begge deler". Porselen og keramikk kastes i vanlig søppelbeholder for restavfall. Emballasje for maling, lakk, løsemidler, kjemikalier, osv. skal ikke legges i glassigloene, men fortsatt leveres i Renovasjonsetatens miljøstasjoner som står på bensinstasjoner over hele byen. Sorter ut brukt, ikke-pantbart glass hjemme, og legg det i de velkjente "glassigloene" eller i glassbeholderne på de nye returpunktene.

TEKSTILER

Flere steder i Oslo kan publikum levere tekstiler (brukte klær m.m.). Både Fretex-Elevator og UFF har utplassert tekstilbeholdere. Nærmere opplysninger om utsalgssteder for brukte klær og tekstilbeholdere får du hos Fretex-Elevator på telefon 22 64 66 40, og hos UFF på telefon 63 92 89 80.

GLASS:

- Glasset bør skylles før levering.
 - Lever også lokk og skrukorker, men skru dem av. Etiketter kan sitte.
 - **Klart og farget glass kastes i samme beholder.**
- NB! Porselen, keramikk og steintøy kastes i vanlig søppelbeholder for restavfall.

METALLEMBALLASJE:

- Skyll emballasjen i kaldt vann straks den er tom.
- Legg mindre bokser opp i større.
- Klem boksene sammen slik at de mindre ikke faller ut.
- Legg metallemballasjen i glassiglo/glassbeholder.

PAPIR, PAPP, DRIKKEKARTONGER

Det meste av papiret kan gjenvinnes i en eller annen form. De mest verdifulle papirfraksjonene er aviser, ukeblader, reklamebrosjyrer, kopipapir, papp og drikkekartonger (også med plastkorker.) **Papir som er tilsølt (matpapir, tørkepapir o.l.) eller belagt/ kombinert med plast eller metall, må ikke legges i papirbeholderen, men kastes i restavfallsbeholderen for å gå til energigjenvinning.** Med drikkekartonger menes kartongemballasje for melk, juice/ saft, desserter og vaskemidler. Utsorterte drikkekartonger går til produksjon av bl.a. konvolutter og annen kontorrekvisita. Dersom papirbeholderen er for liten kan du kostnadsfritt få en ny og større beholder. Ring REN på telefonnummer 23 48 36 00.

DRIKKEKARTONGER:

1. Brett ut i toppen.
2. Skyll i litt kaldt vann.
3. La vannet renne av.
4. Brett sammen.
5. Stable i en åpen kartong.
6. Putt «kartongkubben» i en plastpose, knyt igjen og legg posen i papirbeholderen.

PLAST

I Oslo går plast fra husholdningene sammen med restavfallet til energigjenvinning. Plast er framstilt av olje, og egner seg godt til energiproduksjon i anlegg med rensing. En del av plasten egner seg godt til materialgjenvinning, slik som folie og hardplast. Nå kan husstander levere plast til materialgjenvinning på gjenbruksstasjonene Brobekk og Grønmo. Prosjektet utføres i samarbeid med Plastretur.

Plast som kan leveres, er mykplast (plastfolie, plastposer, plastsekker og lignende) samt tomme plastflasker og plastkanner. Plasten som samles inn, materialgjenvinnes, dvs. at den inngår i produksjon av ny plast. Gjenvinning av plast gir miljøgevinst sammenlignet med produksjon av ny plast, fordi produksjon av ny plast krever ca. 2 kilo olje for hvert kilo plast som produseres.

RESTAVFALL TIL ENERGIGJENVINNING

Alt husholdningsavfall i Oslo som ikke kildesorteres, går til forbrenning med energigjenvinning ved Renovasjonsetatens avfallsenergiwerk på Brobekk og Klemetsrud. Utslippene på Klemetsrud og Brobekk-anlegget er vesentlig redusert etter at nye filtere er installert. Metaller sorteres ut fra slaggen etter forbrenning. Til sammen produserer de to avfallsenergiwerkene en energi tilsvarende 10% av energibehovet til husholdningene i hovedstaden. Avfallsenergien erstatter dermed mange oljefyrte varmelegg til fordel for luftkvaliteten i Oslo.

ENERGIGJENVINNING

- Avfallsenergien gir fjernvarme og strøm til boliger i Oslo.
- 4 tonn avfall gir like mye energi som 1 tonn olje.
Energigjenvinningen fra avfall tilsvarer derfor energien fra ca. 45.000 tonn olje pr. år, som er en ikke fornybar ressurs.
- Renovasjonsetaten selger årlig energi tilsvarende behovet til 20.000 leiligheter.
- Energiproduksjonen er på nivå med Alta-kraftverket.

HAGEAVFALL OG MATAVFALL

Hagen produserer løv, gress og andre planterester som ved riktig bruk forbedrer jordkvaliteten og skaper trivsel for plantene. Ved kompostering av hageavfall kan du som hageeier på en enkel og rimelig måte selv dekke noe av behovet for gjødsel og jordforbedringsmidler.

Dersom du ikke har mulighet til å kompostere i egen hage, kan du levere hageavfallet gratis med inntil 2,5 m³ pr. leveranse til Brobekk eller Grønmo Gjenbruksstasjon, eller de nye hageavfallsmottakene på Smestad eller Grefsen. Her selges Oslokomposten som er et jordforbedringsmiddel

laget av det innkomne park og hageavfallet. Oslokomposten selges i sekker eller løst i m³. Se våre internettsider for nærmere informasjon.

Matavfall skal kastes i restavfallsbeholder.

For de som ønsker å utnytte matavfall selv, tilbyr Renovasjonsetaten gratis kurs i hjemmekompostering. Vår og høst arrangerer Renovasjonsetaten, i samarbeid med Grønn Hverdag, kurs i hjemmekompostering. På kurset kan du lære hvordan du får god kompost, hvilke feil det er lett å gjøre og hva slags utstyr du trenger.

HAGEAVFALL

Hageavfall kan du som privatkunde levere gratis til følgende mottak:

Brobekk (Brobekkv. 87)

Grefsen (Kapellvn. 118)

Grønmo (Sørlivn. 1)

Smestad (Viggo Hansteens vei 26(Ring 3))

Se våre internettsider for nærmere informasjon.

HJEMME KOMPOSTERING

Har du lyst til å gå på kurs i hjemmekompostering? Kontakt Grønn Hverdag på telefon 23 10 95 45 eller oslo@grønnhverdag.no

GJENBRUKSSTASJONER

Renovasjonsetaten har 2 gjenbruksstasjoner der husholdninger kan levere inntil 1 m³ løsmasser og annet ikke brennbart avfall. For annet avfall tillates leveranser på inntil 2,5 m³ avfall. Du må selv sortere avfallet i de respektive, merkede containerne. Det er kun adgang for biler med en totalvekt på inntil 3,5 tonn.

Gjenbruksstasjonene tar imot bl.a.

- hvitevarer, kuldemøbler, elektronikk (kan også leveres fritt til forhandler, se side 9.)
- plast, papir, glass

- sykler, motordeler, verktøy
- møbler, tekstiler, farlig avfall (miljøstasjon), m.m.

Etter avtale med Norges Miljøvernforbund settes brukbare gjenstander i organisasjonens containere på gjenbruksstasjonene. Miljøvernforbundet reparerer og selger gjenstandene i egen bruktbuikk, Miljømarkedet, tlf. 47 41 56 54. Brukbare gjenstander kan også leveres direkte til butikken. Andre gjenstander går til godkjente mottakere (kuldemøbler, elektronikk), til materialgjenvinning eller energigjenvinning.

ÅPNINGSTIDER PÅ VÅRE STASJONER:

se våre nettsider for mer informasjon

www.ren.oslo.kommune

eller ring **23 48 36 00**

FARLIG AVFALL

Miljøgifter på avveie kan like godt ende opp i kjøttet du spiser som morsmelken barnet ditt drikker. Farlig avfall inneholder miljøgifter og andre farlige stoffer som kan skade mennesker og miljø. Noen miljøgifter kan for eksempel føre til redusert fruktbarhet, kreft m.m.

Det som kastes i den vanlige søppelkassa kalles for restavfall og blir energigjenvunnet i Oslos to avfallsenergiwerk.

Det er svært viktig at farlig avfall ikke kastes i den vanlige søppelkassa. Det er også viktig at **farlig avfall ikke helles i avløpssystemet** da dette kan føre til vannforurensning og forgiftning av planter, dyr og mennesker.

Oslo kommune har etablert ca. 50 mottaksplasser (miljøstasjoner) for farlig avfall fra husholdninger. Adresser finner du på www.ren.oslo.kommune.no

Miljøstasjoner for farlig avfall er plassert ved bensinstasjoner omkring i Oslo, samt på gjenbruksstasjonene på Brobekk og Grønmo. Av sikkerhetsmessige årsaker er miljøstasjonene på bensinstasjonene låst, og du får låne nøkkel av betjeningen. Miljøstasjonene på gjenbruksstasjonene er betjente, og våre besøkende får bistand fra de ansatte ved gjenbruksstasjonen.

Farlig avfall bør emballeres slik at det fremgår hva avfallet består av, og skal legges i beholdere ifølge merkingen inne i miljøstasjonene. Flytende avfall må emballeres tett.

EKSEMPLER PÅ FARLIG AVFALL

- Maling, lakk, løsemidler, lim
- Oljerester
- Lysstoffrør, sparepærer
- Leketøy med knappcellebatterier
- Oppladbare batterier
- Plantevernmidler
- Sterke rengjøringsmidler

ELEKTRISKE PRODUKTER

Stadig flere produkter som stereoanlegg, TV-er, PC-er, video/foto med tilbehør, telefonapparater av alle slag, husholdningsartikler som strykejern, vaffeljern o.l., leketøy og verktøy med batterier inneholder elektroniske komponenter. Produktene inneholder mange forskjellige materialer, også farlig avfall, og må plukkes fra hverandre før de enkelte

bestanddeler kan gjenvinnes eller destrueres på forsvarlig måte. Gjenvinning av elektronikkavfall som leveres til Renovasjonsetaten blir utført av offentlig godkjent firma. Publikum kan levere kuldemøbler og elektronikkprodukter til forhandler eller til Renovasjonsetatens gjenbruksstasjoner (se side 7).

BATTERIER

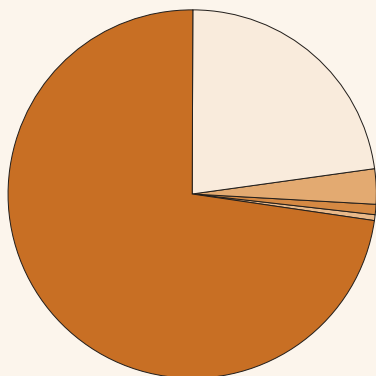
Vanlige småbatterier inneholder ikke lenger tungmetaller, og kan kastes sammen med det ordinære restavfallet.

Det er imidlertid to unntak: Knappceller (bl.a. ur og foto) og oppladbare batterier (mobiltelefoner, video, foto, verktøy, leker m.m.). Slike og andre spesialbatterier med retursymbol skal leveres til forhandler. Bil-, båt- og fritidsbatterier (blyakkumulatorer) kan leveres til alle salgssteder for slike batterier, til de to gjenbruksstasjonene eller settes i en av miljøstasjonene.

NØKKELTALL

Husholdningsavfall 2003 (kg/person)

- Papir, papp, kartong og drikkekartong
- Glass/metallemballasje
- Tekstiler
- Farlig avfall
- Innsamlet restavfall fra husholdningene

AVFALLSTYPER	MENGDE (KG)
Papir, papp, kartong og drikkekartong	70.6
Glass/metaller	9.6
Tekstiler	2.8
Farlig avfall	1.6
Sum sortert	84.6
Restavfall	225.8
Totalt husholdningsavfall	310.4

NB! Avfall levert til gjenbruksstasjonen er ikke tatt med.

Alt husholdningsavfall i Oslo går til gjenvinning. I 2003 gikk 29% til materialgjenvinning og 71% til energigjenvinning.

FREMMEDSPRÅKLIG BROSJYRE:

Renovasjonsetaten har utarbeidet en folder for fremmedspråklige. Denne er laget på følgende 11 språk: albansk, arabisk, bosnisk/kroatisk/serbisk, engelsk, farsi (iran), somali, spansk, tamil, tyrkisk, urdu og vietnamesisk. Folderen beskriver hvordan den enkelte husstand skal behandle avfallet sitt, og hvilke tilbud etaten har til sine abonnenter. Folderne kan bestilles i trykksakform eller lastes ned fra våre internettsider.

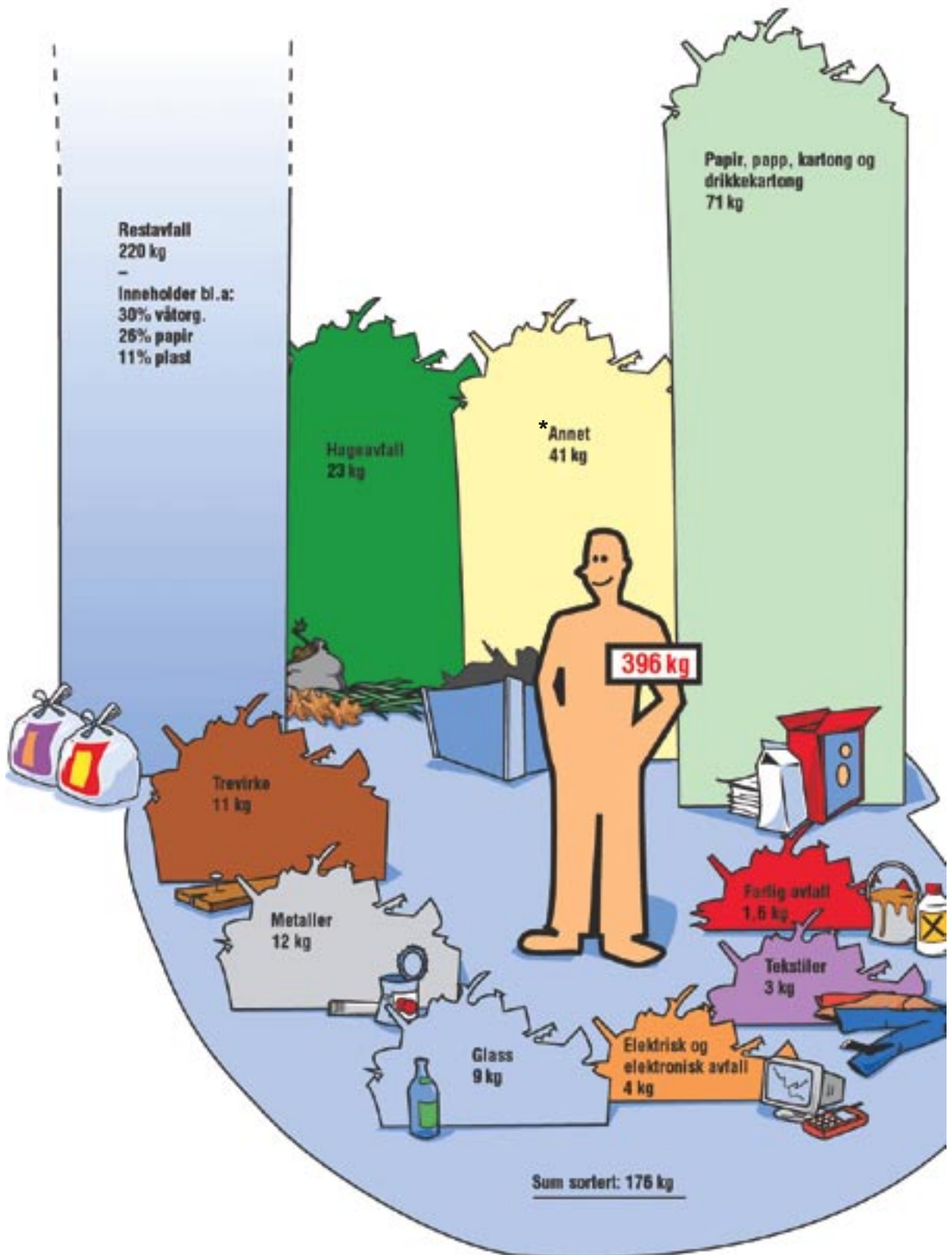
SERVICEERKLÆRING

Renovasjonsetaten har utarbeidet en serviceerklæring for brukere av husholdningsrenovasjonen i Oslo. Med en serviceerklæring vil vi fortelle deg hva du kan forvente av service og kvalitet når det gjelder husholdningsrenovasjonen. Kontakt oss for nærmere informasjon eller se våre internettsider.

KLASSEROMSUNDERVISNING

REN samarbeider med LOOP (nasjonalt samarbeid) om kildesortering. LOOP har egne nettsider, www.loop.no, og skolehefter. REN tilbyr undervisning og omvisning på forbrenningsanleggene og gjenbruksstasjonen. Tilbudet er gratis. Skoleopplegget er spesielt rettet inn mot 4. klasse, men også andre vil ha nytte av det. For mer informasjon om skolebesøk og RENs skoleundervisning, se våre nettsider; www.ren.oslo.kommune.no eller ta kontakt med Dag Pettersen på tlf. 23 48 36 00.

*brennbart/ikke brennbart fra gjenbruksstasjonene

HUSHOLDNINGSAVFALL PR. PERSON I OSLO 2003

Postadresse: Postboks 4533 Nydalen 0404 OSLO - Telefon: 23 48 36 00 Telefaks: 23 48 36 01

Besøksadresse: Gjerdrums vei 10b

E-post: postmottak@renovasjonsetaten.oslo.kommune.no. Internett: www.ren.oslo.kommune.no